

Đề thi và đáp án môn Ngữ Văn vào lớp 10 năm 2017/18 tỉnh Nam Định

Tham khảo đề thi và đáp án môn Ngữ Văn vào lớp 10 không chuyên năm học 2017/2018 tỉnh Nam Định. Đề thi Văn có thời gian làm bài 120 phút.

ĐỀ THI

I. ĐỀ THI

Độc giả lưu ý đáp án khoang tròn trong đề do thí sinh trả lời.

Phần I: Tiếng Việt (2,0 điểm)

Hãy viết chữ cái đứng trước phương án đúng vào bài làm.

Câu 1: Từ nào dưới đây là từ ghép?

- A. Xa xôi
 B. Tươi tốt
C. Lấp lánh
D. Lung linh

Câu 2: Từ nào dưới đây không phải là từ Hán Việt?

- A. Viễn khách
B. Văn danh
 C. Mây rầu
D. Tứ tuần

Câu 3: Thành ngữ "ông nói gà, bà nói vịt" liên quan đến phương châm hội thoại nào?

- A. Phương châm về lượng.
B. Phương châm về chất.
 C. Phương châm quan hệ.
D. Phương châm cách thức.

Câu 4: Phần in đậm trong câu "Đối với cháu, thật là đột ngột, không ngờ lại là như thế." (Nguyễn Thành Long - *Lặng lẽ Sa Pa*) là thành phần

- A. tình thái.
B. gọi đáp.
C. trạng ngữ.
 D. khởi ngữ.

Câu 5: Câu văn "Thực hành Tin ngưỡng thờ Mẫu Tam phủ của người Việt là di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại." thuộc loại câu

- A. cảm thán.
B. cầu khiến.
C. nghi vấn.
 D. trần thuật.

Câu 6: Trong câu thơ "Thấy một mặt trời trong lăng rất đỏ.", Viễn Phương đã sử dụng phép tu từ

- A. so sánh.
 B. ẩn dụ.
C. hoán dụ.
D. điệp ngữ.

Câu 7: Từ ngữ gạch chân trong câu thơ "Hình như thu đã về" (Hữu Thỉnh - *Sang thu*) thuộc thành phần biệt lập

- A. tình thái.
B. cảm thán.
C. phụ chú.
D. gọi đáp.

Câu 8: Các câu "Chị Thao vấp ngã, tôi đỡ chị. Nhưng chị vùng ra, mắt mờ to, mờ trắng đi như không còn sự sống." (Lê Minh Khuê - *Những ngôi sao xa xôi*) đã sử dụng phép liên kết gì?

- A. Phép nối.
B. Phép thế.
C. Phép đồng nghĩa.
 D. Phép liên tưởng.

Phần II: Đọc - hiểu văn bản (3,0 điểm)

Em hãy đọc đoạn văn sau và thực hiện các yêu cầu nêu ở dưới:

(...) Chúng ta nhận rõ cái kì diệu của văn nghệ khi chúng ta nghĩ đến những người rất đông, không phải ở trốn trong một cơ quan bí mật, không phải bị giam trong một nhà pha, mà bị tù chung thân trong cuộc đời u tối, vất vả và không mở được mắt. Những người đàn bà nhà quê lam lũ ngày trước, suốt đời đầu tắt mặt tối, sống tối tăm, vậy mà biến đổi khác hẳn, khi họ ra

con hay hát gheo nhau bằng một câu ca dao, khi họ chen nhau say mê xem một buổi chèo. Câu ca dao tự bao giờ truyền lại đã gieo vào bóng tối những cuộc đời ấy một ánh sáng, lay động những tình cảm, ý nghĩ khác thường. Và ánh đèn buổi chèo, những nhân vật ra trò, những lời nói, những câu hát, làm cho những con người ấy trong một buổi được cười hả dạ hay rỏ giấu một giọt nước mắt. Văn nghệ đã làm cho tâm hồn họ thực được sống. Lời gửi của văn nghệ là sự sống.

Câu 1: Đoạn văn trên trích từ văn bản nào, của ai? Đoạn văn sử dụng phương thức biểu đạt chính nào? (1,0 điểm)

Câu 2: Xác định nội dung của đoạn văn. (0,5 điểm)

Câu 3: Từ đoạn văn, em có nhận xét gì về cách viết của tác giả? (0,5 điểm)

Câu 4: Viết một đoạn văn trình bày suy nghĩ của em về những ảnh hưởng tích cực của ca dao đến em hiện nay. (1,0 điểm)

Phần III: Tập làm văn (5,0 điểm)

Phân tích diễn biến tâm lí và hành động của bé Thu trong lần gặp cha cuối cùng – khi ông Sáu được về phép trong đoạn trích truyện *Chiếc lược ngà* của Nguyễn Quang Sáng (Sách Ngữ văn lớp 9, tập 1 – NXB Giáo dục Việt Nam, 2012).

-----HẾT-----

II. ĐÁP ÁN MÔN VĂN VÀO LỚP 10 NAM ĐỊNH 2017/18

Phần 1:

Câu 1: B Câu 2: C Câu 3: C Câu 4: D

Câu 5: D Câu 6: B Câu 7: A Câu 8: A

Phần 2:

Câu 1:

- Đoạn văn trên trích từ văn bản “Tiếng nói của văn nghệ”, tác giả Nguyễn Đình Thi.

- Đoạn văn sử dụng phương thức biểu đạt chính: Nghị luận

Câu 2: Nội dung của đoạn văn: Vai trò, ý nghĩa của văn nghệ đối với đời sống con người

Câu 3: Cách viết của tác giả:

- Lập luận chặt chẽ, hợp lí, cách dẫn dắt vấn đề một cách tự nhiên.

- Cách viết giàu hình ảnh, có nhiều dẫn chứng sinh động được lấy từ thơ văn, từ đời sống thực tế để khẳng định thuyết phục. Các ý kiến, nhận định đưa ra, đồng thời cũng làm tăng thêm sức hấp dẫn cho tác phẩm.

- Giọng văn chân thành, thể hiện được niềm say mê, bộc lộ cảm xúc mạnh mẽ của người viết.

=> Lối viết chặt chẽ, khoa học, giàu hình ảnh, cảm xúc

Câu 4:

- Yêu cầu về hình thức: Đảm bảo đúng hình thức của một đoạn văn: Có câu mở đoạn, thân đoạn, kết đoạn.

- Yêu cầu về nội dung: Bài viết tập trung đúng chủ đề: Ảnh hưởng tích cực của ca dao, những điều tốt đẹp ca dao mang lại cho thế hệ trẻ ngày nay.

- Học sinh có thể tự do trình bày theo ý hiểu của bản thân, dưới đây là một vài gợi ý của doctailieu.com

- Giúp học sinh cảm nhận được vẻ đẹp của quê hương, đất nước, con người (Qua các bài ca dao ngợi ca vẻ đẹp thiên nhiên, đất nước...) từ đó thêm yêu quê hương đất nước, tăng thêm tinh thần cống hiến, xây dựng quê hương đất nước.

Ví dụ:

Đường vô xứ Huế quanh quanh
Non xanh nước biếc như tranh họa đồ
Ai vô xứ Huế thì vô...

- Giúp cho học sinh hình thành nhân cách, có lối sống lành mạnh, tư tưởng đạo đức đúng đắn (Qua các bài ca dao về tình cảm gia đình, ca dao than thân, châm biếm)

Ví dụ:

Anh em nào phải người xa,
Cùng chung bác mẹ một nhà cùng thân.
Yêu nhau như thể tay chân,
Anh em hòa thuận, hai thân vui vầy.

Phần 3:

A. Giới thiệu chung:

- Nguyễn Quang Sáng là một trong những nhà văn tiêu biểu của nền văn học cách mạng Việt Nam.

- “Chiếc lược ngà” là tác phẩm gắn liền với tên tuổi của ông. Truyện viết về tình cảm gia đình, tình cảm cha con trong chiến tranh thật cảm động mà sâu sắc.

- Nhân vật chính của đoạn trích “Chiếc lược ngà” một cô bé hồn nhiên ngây thơ, có cá tính bướng bỉnh nhưng yêu thương ba sâu sắc. Điều đó, được thể hiện qua diễn biến tâm lý và hành động của bé Thu trong lần cuối cùng được gặp cha – khi ông Sáu về phép.

B. Phân tích, chứng minh:

1. Cảnh ngộ của gia đình bé Thu:

- Đất nước có chiến tranh, cha đi công tác khi Thu chưa đầy một tuổi, lớn lên em chưa một lần gặp ba được ba chăm sóc yêu thương, tình yêu Thu dành cho ba chỉ gửi trong tấm ảnh ba chụp chung cùng má.

2. Diễn biến tâm lý và hành động của bé Thu trước khi nhận anh Sáu là cha:

- Yêu thương ba nhưng khi gặp anh Sáu, trước những hành động vội vã thái độ xúc động, nóng của cha... Thu ngạc nhiên lạ lùng, sợ hãi và bỏ chạy... Những hành động chứa đựng sự lãng tránh đó lại hoàn toàn phù hợp với tâm lí trẻ thơ bởi trong suy nghĩ của Thu anh Sáu là người đàn ông lạ lại có vết sẹo trên mặt giàn giụa dễ sợ.

- Trong hai ngày sau đó:

+ Thu hoàn toàn lạnh lùng trước những cử chỉ đầy yêu thương của cha, nó cự tuyệt tiếng ba một cách quyết liệt trong những cảnh huống mời ba vào ăn cơm, xử lí nồi cơm sôi, và thái độ hất tung cái trứng cá trong bữa cơm...

+ Từ cự tuyệt nó đã phản ứng mạnh mẽ... nó căm ghét cao độ người đàn ông mặt sẹo kia, nó tức giận, và khi bị đánh nó đã bỏ đi một cách bất cần...

=> Đó là phản ứng tâm lí hoàn toàn tự nhiên của một đứa trẻ có cá tính mạnh mẽ. Hành động tưởng như vô lễ đáng trách của Thu lại hoàn toàn không đáng trách mà còn đáng thương, bởi em còn quá nhỏ chưa hiểu được những tình thế khắc nghiệt éo le của đời sống. Đằng sau những hành động ấy ẩn chứa cả tình yêu thương ba, sự kiêu hãnh của trẻ thơ về một tình yêu nguyên vẹn trong sáng mà Thu dành cho ba.

3. Diễn biến tâm lí và hành động của Thu khi nhận ra ba:

- Sự thay đổi thái độ đến khó hiểu của Thu, không ương bướng mà buồn rầu nghĩ ngợi sâu xa, ánh mắt cử chỉ hành động của bé Thu như thể hiện sự ân hận, sự nuối tiếc, muốn nhận ba nhưng e ngại vì đã làm ba giận.

- Tình yêu thương ba được bộc lộ hối hả ào ạt mãnh liệt khi anh Sáu nói "Thôi ba đi nghe con".

- Tiếng thét của bé Thu "Ba...a...a...ba!" chứa đựng tất cả tình yêu thương, nỗi nhớ và sự ân hận. Cô bé nhất định "không cho ba đi nữa", "hôn tóc, hôn cổ, hôn vai và hôn cả vết sẹo dài bên má của ba nó nữa"...

- Tình yêu ấy kết đọng trong âm vang tiếng Ba trong những hành động vội vã: Chạy nhanh như con sóc, nhảy thót lên, hôn ba nó cùng khắp, trong lời ước nguyện mua cây lược, tiếng khóc nức nở...

=> Đó là cuộc hội ngộ chia tay đầy xúc động, thiêng liêng đã tác động sâu sắc đến bác Ba, mọi người.

C. Đánh giá chung:

- Xây dựng tình huống truyện éo le, đặc sắc, cùng với sự am hiểu tâm lí con người, ngòi bút tinh tế, giản dị, tập trung khắc họa ngôn ngữ, hành động,... tác giả đã xây dựng thành công hình ảnh bé Thu hồn nhiên ngây thơ, mạnh mẽ cứng cỏi yêu ghét rạch ròi. Trong sự đối lập của hành động thái độ trước và sau khi nhận ra ba lại là sự nhất quán về tính cách về tình yêu thương ba sâu sắc.

- Truyện để lại nhiều cảm nghĩ cho người đọc về tình cha con, nhất là trong chiến tranh.